

'Klachten welkom'

Ruim een jaar na de invoering van de Gedragscode 'Publiek Opdrachtgeverschap' zijn er nog maar weinig meldingen van ongewenst gedrag binnen gekomen bij het speciaal hiervoor opgerichte meldpunt. Voor Harry Pegel, vertrouwenspersoon bij Rijkswaterstaat, geen reden om achterover te leunen. "Als er klachten zijn, moeten die ook worden geuit. Dat gebeurt nog onvoldoende. De code is er niet voor niets. We willen er op aangesproken worden."

Tekst: Astrid Melger

Harry Pegel

In al die maanden zijn er bar weinig klachten of opmerkingen binnen gekomen. Het is op twee handen te tellen, vertelt Harry Pegel, die het aanspreekpunt is voor opdrachtnemers die niet tevreden zijn of gewoon verbeterpunten zien. "We hebben de code niet voor niets opgesteld. We willen graag worden gespiegeld."

Verhouding professionaliseren

Vorig jaar juni zette Bert Keijts, directeur-generaal van Rijkswaterstaat, zijn handtekening onder de gedragscode. Het document is bedoeld om de verhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer te professionaliseren. De doelstelling is tweeledig. Allereerst wil Rijkswaterstaat helderheid geven over de specifieke kenmerken van

het publieke opdrachtgeverschap. Pegel: "Wij hebben een openbare verantwoordingsplicht, we werken

'We hebben de code niet voor niets opgesteld. We willen graag worden gespiegeld'

onder het primaat van de politiek en moeten een brede belangenafweging maken. Van onze opdrachtnemers verwachten wij dat zij onze positie en belangen als publiek opdrachtgever respecteren."

Daarnaast wil Rijkswaterstaat zich profileren als een betrouwbare en integere opdrachtgever. "De gedragscode regelt de zachte kant van een verhouding. Het staat niet boven de contractuele afspraken die gemaakt worden. Er wordt niet getornd aan de aanbestedingsregelgeving. Het biedt meer een houvast van hoe je met elkaar omgaat", aldus Pegel. De gedragscode is een document van vijf A4'tjes, waarin wordt beschreven wat de kenmerken van publiek opdrachtgeverschap zijn en welke kernwaarden en gedragsregels daarbij horen. Zo wordt bijvoorbeeld van onze medewerkers verwacht dat zij correct omgaan met vertrouwelijke bedrijfsaangelegenheden, onpartijdig handelen en dat zij geen geschenken aannemen.

Expliciete verwachtingen

Maar het is niet alleen een handleiding hoe de medewerkers van Rijkswaterstaat zich behoren te gedragen. Pegel: "In de code staan ook een paar expliciete verwachtingen naar de markt toe genoemd. Ten aanzien van integriteit bijvoorbeeld. Opdrachtnemers mogen geen misbruik maken van de van ons verkregen - vaak ook vertrouwelijke - informatie en moeten hier zorgvuldig mee omgaan. Alhoewel het dus een gedragscode voor onze medewerkers is, spreken we wel degelijk ook een verwachting naar de markt toe uit."

Wanneer er een klacht bij Pegel binnenkomt, hoort hij eerst de klager goed aan. Vervolgens kijkt hij of de klacht ontvankelijk is en daarna gaat hij kijken of de klacht terecht is. "Ik ga de organisatie in om de andere kant van de medaille te horen. Vervolgens probeer ik de zaken recht te zetten. Dat is vaak lastig, want het zijn hele complexe zaken. Maar het lukt tot nu toe wel."

Markt moet wennen

De klachten die bij het meldpunt zijn binnen gekomen, gaan bijvoorbeeld over de manier waarop Rijkswaterstaat potentiële opdrachtnemers informeert. Dat verloopt nog niet altijd even soepel. "Dat heeft ook te maken met onze nieuwe werkwijze", stelt Pegel. "Vroeger regelden we alles tot en met het definitieve bestek. Wij zijn in dat proces een eind naar voren geschoven, dat betekent dat de aannemers de vrijheid hebben om zelf te bepalen wat de optimale uitvoeringswijze is. Het werk komt veel eerder in het proces op de markt, dus dat betekent dat informatievergaring voor een deel ook door die markt moet gebeuren. Dat is ook iets waar de bouwwereld aan moet wennen."

Informatiesessies

Dat betekent overigens niet dat Pegel niets doet met klachten op dit gebied. "Een klacht die meerdere keren terugkwam, ging over de informatiesessies voorafgaand aan een aanbesteding. Voor opdrachtnemers een belangrijk moment, waarbij ze erg afhankelijk zijn van de manier waarop wij acteren en de informatie die wordt verstrekt. Die sessies verliepen vaak rommelig.

Die gaan we nu professionaliseren en standaardiseren."

Ondanks het feit dat er nog niet veel bedrijven zijn, die melding hebben gemaakt van zaken die niet volgens de code zijn verlopen, ziet Pegel wel dat de code door de bouwwereld wordt gewaardeerd. "Vanuit de bouw is, als reactie op deze gedragscode, door zeven grote bouwbedrijven een initiatief genomen om vanuit nagenoeg dezelfde kernwaarden ook

'Sommige medewerkers vonden de code oude wijn in nieuwe zakken'

gedragsregels op te stellen om de relatie met hun toeleveranciers en onderaannemers te verhelderen. Het heeft dus wel degelijk effect."

Alhoewel Pegel zeker blij is met dit initiatief, zou hij het liefste zien dat de hele bouwketen van dezelfde kernwaarden uitgaat. Dat iedereen dezelfde spelregels hanteert voor wat betreft houding en gedrag. "Dat zal de verhoudingen op de werkvloer verbeteren. Als voor alle betrokkenen duidelijk is 'dit zijn onze uitgangspunten, zo gaan we met elkaar om'. Of zoiets er daadwerkelijk komt weet ik niet, maar het is wel iets waar we onze aandacht aan zouden moeten besteden."

Geen papieren tijger

De vertrouwensman doet er alles aan om te voorkomen dat de Gedragscode een papieren tijger wordt. Zo wordt regelmatig de publiciteit gezocht, wordt de code bij veel evenementen neergelegd en besproken en sinds kort wordt hij ook standaard bij alle aanbestedingen gepubliceerd. Maar zeker zo belangrijk als bekendheid in de bouwwereld, is ook de bekendheid bij de medewerkers. Die moeten zich immers gedragen conform de code. Pegel: "Ook hier grijpen we iedere gelegenheid aan om de code onder de aandacht te brengen. Je moet zo'n code onderhouden en daar onder de medewerkers regelmatig aandacht aan

besteden. Integriteit is een onderwerp dat sowieso regelmatig aandacht krijgt. Het integriteitprogramma ging dit jaar over de relatie met de markt en daar kwam de gedragscode prominent in naar voren. Verder wordt de code meegegeven aan nieuwe medewerkers en is het regelmatig onderwerp van gesprek."

Pegel vertelt dat er zeker bij de introductie levendige discussies zijn gevoerd. "Sommige medewerkers vonden de code oude wijn in nieuwe zakken, maar over het algemeen is hij goed ontvangen. Het is belangrijk dat je eigen organisatie de kaders kent, maar het is nog belangrijker dat je naar buiten toe toont dat de code er is en dat je gespiegeld wilt worden, dat je wilt weten wat opdrachtnemers van je vinden."

Pegel hoopt dat de bouwwereld de komende tijd de weg naar zijn meldpunt zal weten te vinden. "Ik vind het aantal klachten tot nu toe tegen vallen. Dus het klinkt misschien raar, maar klachten of verbeterpunten zijn zeker welkom."

De gedragscode is te downloaden op: http://www.rijkswaterstaat.nl/organisatie/rijkswaterstaat_in_verandering/

Harry Pegel is bereikbaar via opdrachtgeverscode@rws.nl of 088 - 797 26 52. ■